

Однак загалом новий Закон дуже обмежено регулює питання виключення учасника з товариства (зокрема не вказано про виключну компетенцію загальних зборів з питання про виключення учасника з товариства, вимоги щодо кворуму, необхідного для проведення загальних зборів з даного питання, щодо порядку прийняття рішення з питання виключення учасника та ін.). За таких обставин, у разі відсутності чіткого врегулювання в установчих документах питання виключення учасників, їм може загрожувати неправомірне позбавлення права участі у товаристві.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>
3. Кобець Р. Новий закон про ТОВ: Порядок виходу учасника з товариства / Delo.ua [Електронний ресурс] // Режим доступу: [https://delo.ua/economy and politics inukraine/novij-zakon-pro-tov-mozhливosti-ta-riziki-339557/](https://delo.ua/economy-and-politics-inukraine/novij-zakon-pro-tov-mozhливosti-ta-riziki-339557/)

УДК 341.29:342.72/.73 (043.2)

Мельник К. Ю., д.ю.н., професор,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
м. Харків, Україна

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ

Однією із численних категорій населення, яка потребує постійної підтримки держави і суспільства є особи з інвалідністю. В Україні за даними Державної служби статистики України у 2018 р. чисельність таких осіб становила 2 635 600 осіб [1, с. 63]. Така велика кількість осіб з інвалідністю в Україні обумовлена високим рівнем хронічних захворювань населення (діабет, серцево-судинні хвороби, психічні захворювання тощо), триваючою вже п'ятий рік війною на Сході держави, недостатнім рівнем безпеки функціонування підприємств та охорони праці на них, недостатньо безпечними для людини транспортними засобами, відсутністю своєчасної та якісної медичної допомоги постраждалим.

У всьому світі до проблем цієї категорії населення ставляться з особливою увагою, зокрема, прийнято значний масив міжнародних та національних норм, які закріплюють соціальні права осіб з інвалідністю, державами здійснюються різноманітні заходи з матеріальної підтримки, соціального обслуговування, працевлаштування осіб з інвалідністю. Разом

з тим, за оцінками Світового банку нині 20% найбільш бідних верств жителів Землі є людьми з обмеженими можливостями [2].

В Україні діє доволі розгалужене законодавство, яке встановлює доволі об'ємний перелік соціальних прав осіб з інвалідністю та гарантії їх реалізації, зокрема: закони України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» від 21 березня 1991 р. № 875-XII, «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» від 6 жовтня 2005 р. № 2961-IV, «Про соціальні послуги» від 19 червня 2003 р. № 966-IV, «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю» від 16 листопада 2000 р. № 2109-III, «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 р. № 1058-IV, постанови Кабінету Міністрів України «Питання медико-соціальної експертизи» від 3 грудня 2009 р. № 1317, «Про реалізацію статей 19 і 20 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 31 січня 2007 р. № 70.

Незважаючи на зазначене нині в Україні практично всі особи з інвалідністю живуть за межею бідності. Так, близько 2 млн. осіб з 2 і 3 групою інвалідності отримують мінімальну пенсію [3]. Також в Україні є чимало проблем в сфері належного забезпечення права осіб з інвалідністю на медичне та соціальне забезпечення, права на працю, права на освіту тощо. Реаліями сьогодення, зокрема, є неналежна якість соціальних послуг, відсутність якісних медичних препаратів та устаткування, які необхідні особам з інвалідністю, недоступність для осіб з інвалідністю об'єктів соціальної інфраструктури, низький рівень державної соціальної допомоги особам з інвалідністю, неможливість належним чином реалізувати ними право на освіту та право на працю.

У щорічних доповідях Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина в Україні особливо звертається увага на дискримінацію осіб з інвалідністю. Зокрема, відзначається масштабність проблеми недоступності середовища для осіб з інвалідністю, відсутність дієвого контролю за дотриманням вимог законодавства під час нового будівництва та реконструкції, відсутність системного підходу щодо облаштування вже існуючої інфраструктури. Так, на контролі Уповноваженого з прав людини продовжує перебувати питання порушення прав людей з інвалідністю у зв'язку із тривалим невиконанням публічним акціонерним товариством «Українська залізниця» рішення колегії суддів судової палати у цивільних справах Апеляційного суду Львівської області від 02 жовтня 2013 року (справа № 461/431/13) щодо зобов'язання усунути недоліки на сайті Укрзалізниці, зокрема, забезпечити можливість придбання пільгових квитків для людей з інвалідністю через сайт <http://booking.uz.gov.ua/> та оформити цей сайт з урахуванням потреб людей з порушеннями зору.

Особи з інвалідністю також зазнають дискримінації при реалізації

права на освіту. Так, у полі зору Уповноваженого з прав людини опинились дискримінаційні вимоги декількох навчальних закладів до абітурієнтів з порушеннями здоров'я. Так, на офіційних сайтах Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І.К. Карпенка-Карого, комунального вищого навчального закладу Київської обласної ради «Коледж культури і мистецтв», Полтавського музичного училища ім. М.В. Лисенка зазначалося, що обов'язковою умовою вступу на спеціалізації, пов'язані із сценічним мистецтвом, є відсутність фізичних вад. Зокрема, в одному із вищеназваних навчальних закладів до абітурієнтів спеціалізації «Естрадний спів» висувалась вимога щодо гостроти зору [4, с. 525, 522].

Окремо зверну увагу на проблему забезпечення в Україні права осіб з інвалідністю на працю. Так, національне законодавство встановлює доволі потужні гарантії в сфері працевлаштування осіб з інвалідністю та забезпечення їх зайнятості, серед яких: по-перше, передбачено обов'язок підприємств зі створення робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю, у тому числі і спеціальних, по-друге, встановлено норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю та необхідність сплати відповідним відділенням Фонду соціального захисту інвалідів адміністративно-господарських санкцій у випадку недотримання цього нормативу, по-третє, передбачено заборону відмови в укладенні трудового договору або в просуванні по службі, звільнення за ініціативою адміністрації, переведення особи з інвалідністю на іншу роботу без її згоди з мотивів інвалідності, за винятком випадків, коли за висновком медико-соціальної експертизи стан його здоров'я перешкоджає виконанню професійних обов'язків, загрожує здоров'ю і безпеці праці інших осіб, або продовження трудової діяльності чи зміна її характеру та обсягу загрожує погіршенню здоров'я осіб з інвалідністю.

На практиці, як свідчать результати досліджень, кількість працевлаштованих осіб з інвалідністю з кожним роком зменшується як через небажання роботодавців працевлаштовувати їх, так і через низьку активність їх самих. Робочі місця на спеціалізованих підприємствах громадських організацій осіб з інвалідністю УТОГ і УТОС скорочуються. Не реалізуються і заходи з розвитку серед осіб з інвалідністю підприємництва, застосування надомної праці [5]. Все це призводить до зростання безробіття серед осіб з інвалідністю.

В. Пузирний виділяє наступні причини невисокого рівня зайнятості осіб з інвалідністю в Україні: соціально-економічне становище держави; недосконалість законодавства; незадовільна виконавська дисципліна суб'єктів господарювання щодо працевлаштування зазначеної категорії; відсутність єдиної державної управлінсько-організаційної структури, яка б відповідала за комплексне вирішення питань працевлаштування та зайнятості осіб з інвалідністю тощо [6, с. 320]. К. Бондарчук звертає увагу

на особистісні чинники осіб з інвалідністю як причини невисокого рівня їх зайнятості в Україні: соціально-психологічну дезадаптацію осіб з інвалідністю, низький рівень готовності їх до праці та незадовільну професійно-трудова мотивацію [7, с. 28].

З огляду на вищезазначене, нині існує необхідність у проведенні системних заходів із посилення державного нагляду і контролю за додержанням вимог законодавства про соціальні права інвалідів; із перегляду у бік збільшення пенсій та соціальних допомог особам з інвалідністю; із стимулювання роботодавців до створення робочих місць для осіб з інвалідністю та залучення цих осіб до продуктивної праці; із реабілітації та мотивації осіб з інвалідністю до нормальної життєдіяльності; із забезпечення доступності існуючої соціальної інфраструктури для осіб з інвалідністю; із розвитку різних форм зайнятості осіб з інвалідністю; із забезпечення належної якості соціальних послуг, що надаються особам з інвалідністю; із належного забезпечення права осіб з інвалідністю на освіту; із притягнення винних у порушенні соціальних прав осіб з інвалідністю до юридичної відповідальності.

Література

1. Соціальний захист населення України: статистичний збірник за 2018 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/07/zb_szn_2017.pdf
2. Міжнародний День людей з інвалідністю – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dilovamova.com/index.php?page=10&holiday=320&year=2018>
3. Бахтеєва Т. Більшість українців зі статусом інваліда живуть за межею бідності. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.obozrevatel.com/health/medical/96847-tetyana-bahteeva-bilshist-z-28-mln--ukraintsiv-zi-statusom-invalida-zhivut-za-mezheyu-bidnosti.htm>
4. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання прав і свобод людини і громадянина в Україні за 2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ombudsman.gov.ua
5. Проблема працевлаштування інвалідів в Україні залишається невирішеною. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vidomosti-ua.com/ukraine/15684>
6. Пузирний В. Забезпечення зайнятості та працевлаштування інвалідів у контексті європейської інтеграції України // Держава і право. - 2007. - № 36. - С. 317-321.
7. Бондарчук К. Формування банку даних для працевлаштування інвалідів // Соціальний захист. – 2004. – № 12. – С. 25-29.